

A szép kristályrendszer

Kőrösi Papp Kálmán tárlata

P. SZABÓ ERNŐ

Újpest Galéria, 2018. III. 14. – IV. 7.

Kozmikus analógiák – ezt a címet kapta Kőrösi Papp Kálmán festőművész kiállítása. Azok számára, akik munkásságát figyelemmel kísérik, e címadás egyáltalán nem meglepő. Immár több évtizede annak, hogy művészete középpontjában az emberi értelemmel alig felfogható és mérhető dimenziók állnak, a *Kozmikus tér*, ahogyan az egyik kisteremben kiállított akvarelljeinek összefoglaló címe mondja, vagy a *Kozmikus formációk*, ahogyan egyik akrillképe alá írta a széttervezett formák együttesét, a titokzatos irányokba tartó mozgásokat a festészet erejével való összefoglalásul. Majd két tucatnyi akrillkép és a két kisebb teremben majd negyven alkotás látható a tárlaton, részben a legutóbbi időszak termései, részben pedig az utóbbi évtizedben készült művek, amelyek jól érzékeltetik azt a folyamatosságot, amely Kőrösi Papp Kálmán munkásságát jellemzi. A színeknek és a formáknak, a finoman megfestett felületeknek vagy éppen csorgatással föl vitt foltoknak, a lazúrozással alakított, különös tér- és időbeli mélységeket sejtető színegyütteseknek az erejét, amelyekre absztrakt, expresszív kompozíciói épülnek. Annak a művészi nyelvnek a hitelességét, amelyen a művek alkotója megszólal, megmutatva a kozmikus összefüggésekről alkotott vízióit, s párhuzamosan azoknak a mikrovilágoknak a történéseit is, amelyek között élünk, s amelyek bennünk élnek, lévén szó az emberi lélek, érzelmek összefüggéseiről. A makro- és mikrovilág ugyanis elválaszthatatlanok a számára, így ha töredékesen, rejtetten is, de megjelennek a

KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN: *Párhuzamos világok*, 2009, akril, vászon, 110×90 cm

művein a 20. századi egyetemes és magyar történelem fordulatait, alakjait, az egyén által megélt események és a közösség által megtapasztalt drámai történések. Két olyan kompozíció is van az összeállításban, amelyek az 1956-os forradalomhoz kötődnek. *A győzelem emlékezetére* című, dinamikus formákból épülő festmény és a *Rések a falon* azokat a hosszú ideig nem vagy csak kevesek által érzékelhető repedéseket, töredezettséget idézik, amelyek elindították a kelet-európai diktatúrák végső bukása felé vezető folyamatokat. Kőrösi Papp Kálmán egyébként kiskamaszként maga is részese volt az eseményeknek, ahogyan azt a *Muravidék* folyóiratban a forradalomra emlékező írásában föl is elevenítette.

KÖRÖSI PAPP KÁLMÁN: *A sárkány jegyében*, 2010, akril, vászon, 80×100 cm

Saját rajzai illusztrálták a szöveget, amelyek úgy utaltak történésekre, személyekre, hogy a 20. század Magyarországnak egyik legfontosabb eseményét mintegy a mitológia hőseihez kötve idézték meg, nem a felszínes hasonlóságokra, hanem a mélyebb, az időtlen összefüggésekre helyezve a hangsúlyt.

Figurativitásukkal is illeszkedtek tehát ahhoz a festői világhoz, amelyet Kőrösi Papp Kálmán az ezredfordulóra kialakított, ugyanakkor mintegy az időben visszautalva jelezték, hogy készítőjük számára mindig is fontos volt ez a tömörítés, ez az elvonatkoztatás a látható világ formáitól, színeitől, jelenségeitől. Ahogyan az első, az Eötvös Kollégiumban 1974-ben sorra került kiállítása rendezője és megnyitója, Bálint Endre festőművész fogalmazott, már akkor igyekezett távol tartani magát attól a novellisztikumtól, amely festészetét az illusztrativitás felé taszította volna, azt a „szép kristályrendszert” kereste, amelynek szerkezete föl-fölsejlik későbbi képeinek kompozícióiban is. Érett színvilágról és kompozíciós biztonságról tanúskodtak már akkori képei is, joggal írhatta róla Bálint, hogy „minden reményünk megvan arra, hogy tehetsége, akarata és önismerete megsegítik művészi útján, olyannyira, hogy festészete összetéveszthetetlenül társul a magyar művészet egyéniségei mellé.”

Az elismerés annál is inkább figyelemre méltó, mert Kőrösi Papp Kálmán igen messziről indulva, önerejéből, autodidaktaként jutott el az önálló bemutatkozásig. Innen pedig újra csak szívós, következetes munkával érkezett el a saját, karakteres világa kialakításáig. Kezdetben, a tulajdonában maradt néhány kép és a kritikák tanúsága szerint Cézanne, a magyar Nyolcak, az egyéni világot teremtő Nemes Lampérth József művészete által befolyásolva, a figurativitás világából fokról fokra eljutva a majdnem teljes, de azért az emberi figurát, környezetét egy-egy motívummal olykor mégis sejtető absztrakcióig. Az azóta eltelt évtizedek pedig bebizonyították, hogy a kiváló mester bizalma megalapozott volt. Kiállítások, elismerő kritikák sora beszél erről, a számos közül egyet csak ezért idézek, mert ezt is egy nála idősebb festő vetette papírra. Kováts Albert egy 2011-es kiállítás kapcsán kiemelte azt az ikonosztázszerű művet, amely komplexitásában és méretében is a kiállítás kiemelkedő darabja volt (s maradt azóta is ikonikus értékű mű az életműben). *Kozmikus gondolatok* – ez az együttes címe, amely ugyan nem szerepel a mostani kiállításon, amelynek felvetéseire azonban az itt látható összeállítás több darabja is keresi, sőt meg is adja a feleletet. Az épülés és a romlás fázisai jelennek meg a vásznon, a fény, a gyöngyök születése, a tágulás, az elmozdulás, az együttállás, a harmónia, amely a különböző erők egymásra hatásából létrejöhet. Fénykátlan szívja be a képek nézőjét, a mélység varázsa vonzza, a születés misztériumával szembesül, a festő egyetemes létértelmezésének gazdagsága ragadja magával. És a festészettől többet várhat-e valaki?